

[Udenrigsministeren.]

Steder i Verden, hvor man virkelig holder Liv i Drøftelserne af Neutralitetsreglerne i disse Haagerkonventioner, hvor de omfattes med en vis Lidenskab, er i bestemte Grupper i visse Lande, hvor man stadig mener at kunne benytte dem som Argument for sine Bestræbelser til Fordel for det paagældende Lands Militærvæsen. Ellers er disse Konventioner traadt i Baggrunden. Og ganske naturligt, fordi der i Folkeforbundet er opbygget Regler, som gør den Art af Krige, i hvilke disse Konventioner kunde komme til at spille en Rolle, praktisk mindre sandsynlige, end de har været tidligere. Selv om Begrebet „lovlige Krige“, i hvilke disse Konventioner i første Række skulde kunne have Betydning, først ved Folkeforbundspagten og siden ved Kellogg-Pagten har faaet et saa begrænset Omraade, at der skal svært mange underlige Ting til, for at et saadant Begreb kan komme til at foreligge, mener jeg dog, at der kan være Tilfælde, hvor Haagerkonventionerne kan faa Betydning. Der kan under visse Forhold endnu tænkes Begrebet „lovlige Krige“. Og under en lovløs Krig, stemplet af Folkeforbundet som saadan, hvor en Stat som Danmark i en vis Forstand, som Medlem af Folkeforbundet, vilde komme ud af Neutraliteten, fordi man var pligtig at deltage i økonomiske Sanktioner, men hvor en saadan Stat dog med fuld Ret efter Folkeforbundspagtens Regler opretholder den militære Neutralitet, deltagende altsaa i økonomiske Sanktioner, men udenfor de militære Sanktioner, bevarende den militære Neutralitet, ja, da vil der stadig være Tilfælde, hvor man med mere eller mindre udpræget juridisk Grundlag, men i hvert Tilfælde som Vejledning, vil kunne benytte Haagerkonventionernes Regler som Afgørelse for, hvorledes den praktiske og hensigtsmæssige Optræden af det paagældende Lands militære Kræfter til Søs og til Lands bør være. Derfor har vi ogsaa stedse erkendt, at endnu, indtil vi er kommet endnu videre frem i den folkeretlige Udvikling, har Haagerkonventionernes Regler saa megen Betydning, at det vil være naturligt for et Land som vort at tilpasse vor militære Ordning i Tilknytning til disse Regler. Det er dette, vi har gjort i det Lovforslag, som foreligger, og som var kendt af de Delegerede i Genève, om hvilke det ærede Medlem talte; og det er dette, vi har henvist til, den Gang Omtalen af dette Spørgsmaal fandt Sted dernede i Genève.

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen kom imidlertid ind paa en ganske interessant Række af Betragtninger, som jeg ikke

føler Trang til at modsige, fordi der deri forekommer mig at være meget rigtigt. Det var hans Skildring af, hvorledes Neutralitetsprincippet ligesom trak sig sammen, fik en mindre Rækkevidde end tidligere, efterhaanden som Solidaritetsprincippet i Forholdet mellem Folkene voksede op. Det ærede Medlem skildrede meget rigtigt og meget interessant, hvorledes Traktat efter Traktat, Aftale efter Aftale efterhaanden underbyggede dette Solidaritetsprincip. Alt det, synes jeg, lød meget rigtigt. Men saa maa jeg jo indrømme, jeg blev en lille Smule overrasket af det ærede Medlem, for efter, at det ærede Medlem havde sagt disse smukke Ting om Solidaritetsprincippet, som han med stor Grundighed har studeret, og hvis hele Udvikling han har fulgt, saaledes at han med megen Sikkerhed kunde redegøre derfor, var det, som om Naturen gik over Optugtelsen, og saa sagde det ærede Medlem pludseligt: Ja, saadan er Solidaritetsprincippet, men hvad siger en Senator ovre i Forsamlingen i Amerika? Saa fik vi en lille Oplæsning af den paagældende Senators Udtalelser, som for hele Kredsen af Tilhørere utvivlsomt kom til at virke, som om det var en Art Latterliggørelse af de Bestræbelser, ved hvilke Solidaritetsprincippet bliver underbygget. Og medens det ærede Medlems Partifæller havde siddet forholdsvis koldsindige under Udviklingen af Solidaritetsprincippet, kom der nu pludselig Liv i dem, da man kom til at gøre Nar af dette; saa blev der virkelig Lidenskab i de Herrer. Med Bifald, med tilfredse og glade Tilraab fulgte de disse spottende Udtalelser om Udviklingen af Solidaritetsprincippet. Deraf fik jeg ganske vist det Indtryk, at det var, som om Naturen her kom frem, men jeg vil jo haabe, at de af det ærede Medlem anstillede Undersøgelser efterhaanden maatte sejre over de Stemninger, som her paa en saa uvilkaarlig og efter min Mening mindre heldig Maade brød igennem. Det har jeg nogen Forventning om, for efter at det ærede Medlem havde gjort dette lille Indskud i sin Tale, vendte han tilbage til Solidaritetsprincippet. Han udviklede det videre, holdt det endda formanende frem for os andre, det skulde vi ogsaa være med til, sagde han, saaledes som Danmark, Sverige og Norge i det hele taget har været. Ja, deri er jeg enig med det ærede Medlem; at disse Stater som for øvrigt efter min Mening alle andre Stater ogsaa, har den stærkeste Interesse i en kraftig Udvikling af Solidaritetsprincippet mellem Nationerne i den kommende Tid. Jeg bør imidlertid tilføje